

שו"ת אגרות משה יורה דעה ח"ג סימן קח ד"ה וא"כ מסתבר

אם מועילה קבלת מצוות אחר הטבילה.

וא"כ מסתבר שאם לא קבל הגר אחת מהמצוות תיכף אלא לאחר זמן נמי לא היה נעשה גר בטבילתו עתה, אלא כשיטבול אחר הזמן שכבר קבל המצוות, דטבילה קודם קבלת המצוות אין להיות כלום, דבין בגמ' ביבמות דף מ"ז ע"ב בין ברמב"ם פי"ד מאי"ב ה"ה בין בטור וש"ע /יו"ד/ סימן רס"ח נזכר קבלת המצוות קודם מילה וטבילה, ואף מה שמודיעין מקצת מצוות פעם שניה כשהוא עומד במים הוא קודם טבילה, משמע שהוא משום דקודם קבלת המצוות אין הטבילה כלום, ומה שסובר הרמב"ן דבדיעבד הוא גר כשטבל קודם שמל הובא בני"י ביבמות שם, הוא דוקא בקבלה למול. ובמעשה בבלוריא הגיורת ביבמות מ"ו ע"א שקדמו עבדיה וטבלו לפניו דאמרו חכמים קנו עצמן בני חורין אף בסתם שלכאורה הא בסתם היה רק על קבלת מצוות דעבד שחסר קבלת שאר המצוות, ובשלמא לאחריה דהוא דוקא במפרש ניהא דנימא דאירי שאמר אני מקבל כל המצוות ואני טובל לשם גרות, וכן שם בהא דמנימין עבדיה דר' אשי דאמר דלא ליקדים ולימא לשם בן חורין אני טובל נפרש שהיה חושש שלא יאמר גם שמקבל כל המצוות. אבל בעבדים דבלוריא הגיורת באלו שטבלו לפניו בסתם שהוא אף בהסכימו להיות לעבדים לה כמו שהיו תחלה אף שודאי איירי בכבר מלו, חסר להו קבלת המצוות היתרות לישראל על עבדים דהרי מצד מחשבתם שישארו לעבדים לא קבלו אלא מצוות דחייבים רק העבדים, ואם נימא דקבלת מצוות אלאחר זמן נמי הוא בחשיבות קבלה היה שייך לומר דקבלת מצוות דעבדות שביד האדון לשחררו ויתחייב גם בשאר המצוות נחשבה קבלת מצוות גם לשאר המצוות, אבל למה שכתבתי דאין זה קבלה יקשה. ועיין ברש"י בדף מ"ז ע"ב ד"ה אבל עבד א"צ לקבל בשעת שחרור דמשעה שטבל לשם עבדות שייך במצוות דגמרינן לה לה מאשה, וכן הוא ברי"ף דכתב אבל לקבל אינו צריך דכבר קבל עליה מעיקרא, וכן הוא ברמב"ם פי"ג מאי"ב ה"ב שכתב וא"צ לקבל עליו מצוות ולהודיעו עיקרי הדת שכבר הודיעוהו כשטבל לשם עבדות, שקשה לכאורה דהא זה אינו שום טעם דהרי לא היה קבלה למצוות דחייב בן חורין ואם הוא מטעם דהוא קבלה לכשישתחרר מאחר דידוע לו דיכול לשחררו ויתחייב במצוות וזה סגי לקבלת מצוות היה להו לפרש זה שהרי אין זה דבר פשוט סברא כזו. ולכן אולי צריך לומר דזה נכלל בקבלתו מצוות דחייב העבד שבכלל זה הוא גם המצוות שניתוספו כשישחררנו מאחר שכח השחרור נמי הוא מזכותי האדון בו, שלכן אף שעתה לא נתחייב עדיין אין זה חסרון בקבלתו כשטבלוהו לעבדות דהרי הוא קבלה לכשיהיה זה מאחר שאינו בידו, ודמי זה לשבת ויו"ט שאף שיהיו לאחר העברת זמן מטבילתו הוא תיכף בכלל קבלתו בחול. אבל לא ניהא זה בעבדי בלוריא שהיתה כוונתם לטבילת עבדות שזה הא"א להיות מחמת שהיא היתה עדיין נכרית ולא נעשו ברשותה ולא תוכל לשחררם שא"כ לא היו מצוות שהעבד אינו חייב בכלל קבלתם ואיך נעשו גרים. וצריך לומר דמ"מ מאחר שאף לפי טעותם שהוא טבילה לעבדות איכא קבלה גם למצוות דניתוספו לב"ח לא חסר שוב קבלה לזה ונעשו ממילא בני חורין. וגם יש לומר כיון שמקבל כל מה שנצטווה דאף עבד הא מקבל כל מה שנצטווה הוא בכלל הקבלה גם למצוות דב"ח שג"כ הוא כל מה שנצטווה.